

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

AVIZE

COMITETUL REGIUNILOR

A 81-A SESIUNE PLENARĂ DIN 5-7 OCTOMBIE 2009

Avizul Comitetului Regiunilor privind o strategie a UE pentru Regiunea Dunării

(2010/C 79/01)

COMITETUL REGIUNILOR

- salută faptul că la 18 și 19 iunie 2009 Consiliul European a solicitat Comisiei să prezinte o Strategie a UE pentru regiunea Dunării până la sfârșitul anului 2010;
- subliniază că o strategie a UE pentru regiunea Dunării servește obiectivului de sporire a bunăstării, securității și păcii pentru cetățeni;
- constată că regiunea Dunării se compune atât din state riverane Dunării, cât și din state situate în bazinul hidrologic al Dunării; constată în continuare că din regiunea Dunării fac parte state membre ale UE, state candidate la UE, state potențial candidate și state care participă la politica europeană de vecinătate;
- consideră că atât autoritățile locale și regionale, cât și organismele responsabile cu dezvoltarea regională reprezintă parteneri indispensabili ai unei strategii dunărene. Acestea își aduc o contribuție considerabilă la definirea cu succes a concepției în materie de coeziune teritorială și de cooperare transfrontalieră a Comisiei Europene. Părților interesate din economie, știință, cultură, organizațiilor de protecție a mediului, precum și instituțiilor sociale le revine un rol important în acest proces;
- consideră că domeniile politice strategice transport, protecția mediului și securitatea energetică, economia, securitatea, educația și cultura, munca, sănătatea și domeniul social sunt domeniile centrale ale unei strategii a UE pentru regiunea Dunării;
- constată că, din acest motiv, regiunea Dunării ar trebui considerată drept o regiune transnațională eligibilă pentru programele europene, în vederea exploatarii depline a potențialului său economic, social, ecologic și cultural.

Raportor: Prof. Dr. Wolfgang Reinhart (DE-PPE), ministru pentru afaceri federale și europene al landului Baden-Württemberg

I. OBSERVAȚII GENERALE

COMITETUL REGIUNILOR,

1. salută anunțul Comisiei Europene, făcut în cadrul sesiunii plenare a Comitetului Regiunilor din 8 octombrie 2008, de la Bruxelles, privind lansarea unei strategii UE pentru regiunea Dunării, comparabilă cu strategia existentă pentru regiunea Mării Baltice ⁽¹⁾;

2. salută faptul că la 18 și 19 iunie 2009 Consiliul European a solicitat Comisiei să prezinte o Strategie UE pentru regiunea Dunării până la sfârșitul anului 2010;

3. salută înființarea în cadrul Comitetului Regiunilor, la 27 noiembrie 2008, a Grupului interregional „Regiunea Dunării”, și sprijină lucrările acestuia;

4. salută atenția pe care Parlamentul European a acordat-o regiunii Dunării, precum și eforturile de a înființa un intergrup și în cadrul acestei instituții ⁽²⁾;

5. subliniază că o strategie a UE pentru regiunea Dunării servește obiectivului de sporire a bunăstării, securității și păcii pentru cetățeni. De această situație profită întreaga Uniune Europeană, inclusiv autoritățile locale și regionale;

6. constată că într-o Uniune Europeană cu 27 de membri în prezent, macroregiunile joacă un rol din ce în ce mai important, în special pentru coeziunea teritorială a UE;

7. constată că regiunea Dunării se compune atât din state riverane Dunării, cât și din state situate în bazinul hidrologic al Dunării; constată în continuare că din regiunea Dunării fac parte state membre ale UE, state candidate la UE, state potențial candidate și state care participă la politica europeană de vecinătate;

8. subliniază perspectiva europeană a regiunii Dunării; subliniază totodată dimensiunea externă a regiunii Dunării și evidențiază faptul că această regiune poate deveni un model pentru cooperarea cu țări terțe;

9. evidențiază reformele politice, economice și sociale profunde care au avut loc în regiunea Dunării de la căderea cortinei de fier, motiv pentru care aceste transformări au devenit o temă a programului de lucru al Comisiei Europene pe anul 2009 ⁽³⁾ și au fost abordate în Comunicarea acesteia către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Centrală Europeană „Cinci ani de UE extinsă - Realizări și provocări economice” ⁽⁴⁾;

10. consideră că regiunea Dunării are rolul de a sprijini, la nivel european, promovarea în continuare a democrației și statului de drept în acest spațiu și sprijină în special acele state ale regiunii Dunării care nu sunt membre ale Uniunii Europene pe drumul dezvoltării lor democratice;

11. atribuie un rol important cooperării la nivel regional și local pentru aplicarea principiilor europene ale subsidiarității, proximității față de cetățeni și parteneriatului, precum și pentru asigurarea unei guvernări responsabile în țările terțe, și subliniază valoarea adăugată a cooperării locale și regionale în regiunea Dunării în procesul de apropiere a statelor candidate și potențial candidate de Uniunea Europeană;

12. subliniază legăturile culturale și istorice tradiționale ale întregii regiuni a Dunării și contribuția autorităților locale și regionale, în special în acest domeniu;

13. ia în considerare formele de cooperare, rețelele și instituțiile locale, regionale, naționale și internaționale existente care sunt active în și pentru regiunea Dunării și menționează că experiența și nivelul de cunoștințe al acestora trebuie luate în considerare în dialogul cu instituțiile europene;

14. sprijină Comisia Europeană în dezvoltarea unor relații eficiente și ample cu statele învecinate și în crearea unor relații politice și economice adecvate cu diferitele regiuni și parteneri;

⁽¹⁾ Comisarul UE Hübner cere o strategie europeană pentru Dunăre, IP/08/1461.

⁽²⁾ Declarația scrisă a dlui Victor Boștinaru și a dnei Daciana Octavia Sârbu privind înființarea unui grup de lucru pentru elaborarea și punerea în aplicare a Strategiei privind Dunărea; PE422.681v01-00; prezentată la 23 martie 2009

⁽³⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Programul legislativ și de lucru al Comisiei pentru 2009 - Să acționăm acum pentru o Europă mai bună; COM (2008) 712 final.

⁽⁴⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Banca Centrală Europeană „Cinci ani de UE extinsă - Realizări și provocări economice”; COM (2009) 79 final.

15. subliniază importanța deosebită, rolul și răspunderea regiunii Dunării, din care fac parte state membre ale UE, state candidate la UE, state potențial candidate și state care participă la politica europeană de vecinătate. Această regiune reprezintă o importantă zonă de întrepătrundere între programele Uniunii Europene în cadrul politicii de coeziune, măsurile destinate țărilor candidate și potențial candidate, precum și programele concepute pentru statele care participă la politica europeană de vecinătate;

16. subliniază rolul politic al Comitetului Regiunilor în cadrul strategic care servește combinării politicii europene de vecinătate a Comisiei Europene cu o strategie a UE pentru regiunea Dunării. Comitetului Regiunilor cunoaște nevoile de la fața locului, motiv pentru care efectele unor astfel de măsuri și programe pot fi evaluate foarte bine în cadrul acestuia;

17. subliniază importanța recunoașterii macroregiunii dunărene în cadrul politicii europene de coeziune și evidențiază rolul acesteia în dezvoltarea teritorială viitoare a UE și a țărilor învecinate, în măsura în care sunt recunoscute și Marea Baltică și Marea Neagră;

18. consideră în special că concepția de fond a Strategiei UE pentru Marea Baltică joacă un rol de model. Ambele macroregiuni promovează integrarea statelor fost comuniste în Uniunea Europeană și cooperarea cu statele terțe. Ambele spații reprezintă o îmbinare a strategiilor interne ale UE cu forme de cooperare cu state din afara Uniunii Europene. În acest sens, merită menționate și experiențele realizate de regiunile ultraperiferice împreună cu țările terțe învecinate în cadrul politicii europene de vecinătate;

II. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL REGIUNILOR

Strategia UE pentru regiunea Dunării

19. consideră că solicitarea Consiliului European adresată Comisiei de a prezenta o Strategie UE pentru regiunea Dunării până la sfârșitul anului 2010 reprezintă recunoașterea importanței regiunii Dunării pentru dezvoltarea Europei în viitor și pentru relația UE cu statele vecine; solicită Comisiei să implice instituțiile și autoritățile locale și regionale în procesul de elaborare a strategiei UE, să respecte în procesul de punere în aplicare competențele statelor membre și ale autorităților locale și regionale și separarea internă a competențelor acestora, precum și să colaboreze cu instituțiile existente în ce privește obligațiile de raportare și procesele de monitorizare;

20. consideră că atât autoritățile locale și regionale, cât și organismele responsabile cu dezvoltarea regională reprezintă parteneri indispensabili ai unei strategii dunărene. Acestea își aduc o contribuție considerabilă la definirea cu succes a concepției în materie de coeziune teritorială și de cooperare transfrontalieră a Comisiei Europene. Părților interesate din economie, știință,

cultură, organizațiilor de protecție a mediului, precum și instituțiilor sociale le revine un rol important în acest proces;

21. atrage atenția asupra faptului că autorităților locale și regionale, precum și agențiilor și organismelor de dezvoltare regională – care, dată fiind apropierea lor de cetățeni, cunosc foarte bine nevoile și preocupările acestora – le revine un rol central în planificarea, punerea în aplicare și dezvoltarea în continuare a unei strategii UE pentru regiunea Dunării, așa cum a enunțat-o Comisia Europeană;

22. subliniază importanța dezvoltării regiunii Dunării ca un element important pentru o integrare europeană reușită a statelor, regiunilor, localităților, precum și a cetățenilor acestui spațiu și sprijină Parlamentul European, Consiliul European, precum și Comisia Europeană în eforturile acestora de a continua această integrare;

23. sprijină transformarea Pactului de stabilitate pentru Europa de Sud-Est într-o rețea de cooperare regională (Consiliu de Cooperare Regională – *Regional Cooperation Council*, RCC), plasată sub autoritatea Procesului de cooperare pentru Europa de Sud-Est (SEEC). Această relație regională este benefică pentru nevoile și cerințele specifice ale regiunii Dunării;

Domenii politice strategice

24. consideră că domeniile politice strategice transport, protecția mediului și securitatea energetică, economia, securitatea, educația și cultura, munca, sănătatea și domeniul social sunt domeniile centrale ale unei strategii a UE pentru regiunea Dunării;

25. face referire la marile diferențe teritoriale în ceea ce privește performanța economică din regiunea Dunării și consideră că includerea regiunii Dunării printre prioritățile programului de lucru al Comisiei Europene pe anul 2010 și perceperea regiunii Dunării ca o macroregiune unitară reprezintă o condiție prealabilă pentru continuarea integrării și dezvoltării economice durabile a acestei regiuni;

Transport

26. invită Comisia Europeană să țină seama, în conformitate cu strategia UE de dezvoltare durabilă, de rolul deosebit al Dunării ca o cale fluvială paneuropeană de transport importantă pentru viitor, care poate desconggestionă într-o măsură decisivă alte rute de transport europene. Dezvoltarea infrastructurii – atât pe apă, cât și pe uscat – ajută întreaga regiune să își exploateze rolul de element de legătură între est și vest, precum și între nord și sud și, în primul rând, să își îmbunătățească propria competitivitate;

27. propune implementarea rapidă a proiectelor de infrastructură TEN-T, deoarece acestea contribuie în mod durabil la o mai bună conectare a regiunii Dunării cu căile de transport europene existente, precum și a țărilor dunărene între ele; solicită, în acest context, autorităților locale și regionale participante să prezinte, de asemenea, propuneri de soluții pentru problemele și dificultățile existente de mult timp și să le aplice în spiritul dezvoltării durabile;

28. subliniază că transportul și protecția mediului nu trebuie să se excludă reciproc, ci dimpotrivă trebuie să fie asociate; evidențiază că cel mai important obiectiv ar trebui să îl constituie dezvoltarea durabilă a regiunii Dunării și aplicarea principiilor fundamentale din „Declarația comună privind navigația interioară și protecția mediului în bazinul Dunării” a Comisiei internaționale pentru protecția Dunării (*International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR*) și a Comisiei internaționale pentru bazinul râului Sava (*International Sava River Basin Commission - ISRBC*);

Protecția mediului și securitatea energetică

29. menționează că în domeniile protecției mediului, combaterii comune a efectelor schimbărilor climatice și protecției împotriva inundațiilor este absolut necesară cooperarea transfrontalieră;

30. atribuie un rol important statelor dunărene în asigurarea securității energetice și subliniază, de asemenea, rolul Dunării care, ca sursă naturală de energie regenerabilă, prezintă un potențial hidroenergetic valoros; utilizarea acestuia trebuie sprijinită în special acolo unde ecologia și economia pot fi armonizate;

31. face trimitere în acest context la convenții precum cea privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea (Convenția pentru protecția fluviului Dunărea) ⁽⁵⁾, care a intrat în vigoare în 1998 și a instituit Comisia internațională pentru protecția Dunării (ICPDR), și la Convenția-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților (Convenția privind Carpații). Declarația comună privind principiile directe pentru dezvoltarea navigației interioare și protecția mediului în bazinul fluviului Dunărea ⁽⁶⁾ constituie deja un exemplu pentru această cooperare;

32. solicită statelor membre și autorităților locale și regionale din regiunea Dunării, precum și organismelor responsabile cu dezvoltarea regională să contribuie la programele de mediu finanțate de Comisia Europeană, ca de exemplu Programul LIFE +(refacerea râurilor și luncilor), programele din cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană, precum și programul „Energie inteligentă pentru Europa” (EIE) destinat încurajării, în rândurile autorităților locale din zonă, a proiectelor privitoare la crearea de rețele energetice locale;

33. menționează că măsurile de transpunere a Directivei-cadru privind apa trebuie să contribuie și la conservarea durabilă a rezervelor de pește. Rezervele de pește din sistemul Dunării prezintă o mare diversitate a speciilor, includ multe specii de pește endemice și din acest motiv au o nevoie deosebită de protecție;

⁽⁵⁾ Convenția privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea, semnată la Sofia, la 29 iunie 1994.

⁽⁶⁾ http://www.icpdr.org/icpdr-pages/navigation_and_ecology_process.htm

34. evidențiază importanța unor concepții comunitare durabile în sectorul turismului. De exemplu, statele din regiunea Dunării își pot intensifica cooperarea cu privire la punerea în aplicare a Convențiilor de la Espoo ⁽⁷⁾, Aarhus ⁽⁸⁾ și Berna ⁽⁹⁾. Exemplul drumului de biciclete de-a lungul Dunării ilustrează beneficiile unei astfel de cooperări pentru toți participanții;

35. consideră că în special schimbul de experiență între autoritățile locale și regionale, ca și între organismele responsabile cu dezvoltarea regională, în aceste domenii este util pentru întreaga dezvoltare a regiunii Dunării. Acestea garantează, prin expertiza și cunoașterea caracteristicilor locale, o aplicare judicioasă a conceptelor comune. Cooperarea și acordurile guvernamentale comune pe care le-au încheiat multe state și regiuni din regiunea Dunării între ele indică posibilități de cooperare bine orientate;

Economia

36. menționează că Dunărea ar trebui considerată și un vector pentru dezvoltarea economică în continuare a regiunii. Acest lucru este valabil, de exemplu, pentru legătura dintre căile terestre și fluviale, precum și cea dintre porturi și centrele economice din regiune;

37. menționează importanța proiectelor transfrontaliere care contribuie la depășirea izolării economice a regiunilor frontaliere și care pot îmbunătăți competitivitatea și stabilitatea acestora;

38. constată că în sprijinirea stabilirii de contacte la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii un rol central le revine regiunilor și localităților;

39. atribuie în ansamblu un rol central sprijinirii mai puternice a proiectelor transfrontaliere și transnaționale, inclusiv ale ONG-urilor, actorilor economici și sociali, precum și ale autorităților locale și regionale. În acest context trebuie să se țină seama de utilizarea sinergiilor dintre programele de cooperare teritorială transfrontalieră, transnațională și interregională (obiectivul 3) și programele din cadrul obiectivelor 1 și 2. Astfel, statele, regiunile și localitățile din regiunea Dunării din afara UE pot fi aduse mai aproape de Uniunea Europeană și pot fi transmise în special oamenilor de la fața locului valorile democrației și statului de drept ale Uniunii Europene. Acordă o deosebită importanță colaborării intensificate în domeniul dezvoltării tehnologice și al cercetării, pe baza potențialelor existente (resurse umane, infrastructură) în vederea dezvoltării economice durabile a regiunii Dunării;

⁽⁷⁾ Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier, încheiată la Espoo, la 25 februarie 1991.

⁽⁸⁾ Convenția privind accesul la informații, participarea publicului la procesul decizional și accesul la justiție în probleme de mediu, încheiată la Aarhus la 25 iunie 1998.

⁽⁹⁾ Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, încheiată la Berna la 19 septembrie 1979.

40. invită autoritățile naționale competente din țările din regiunea Dunării să adopte măsurile corespunzătoare pentru a permite participarea autorităților locale și regionale la viitoarele Grupări europene de cooperare teritorială, așa cum permite Regulamentul (CE) 1082/2006;

Securitatea

41. reamintește că Dunărea este un fluviu navigat intens și că navigația se va intensifica probabil și mai mult în viitor și, din acest motiv, subliniază importanța măsurilor pentru sporirea securității transporturilor;

42. menționează în acest context Convenția de la Belgrad ⁽¹⁰⁾ care reglementează navigația pe Dunăre;

43. solicită statelor riverane Dunării să combată în continuare, în comun toate formele criminalității transfrontaliere, în special însă criminalitatea organizată, traficul de droguri, migrația ilegală și traficul de persoane;

44. subliniază importanța securității mediului, ca aspect important al securității în general, mai ales în ceea ce privește prevenirea poluării transfrontaliere, precum și protecția împotriva inundațiilor;

Educație și cultură

45. subliniază rolul autorităților locale și regionale în promovarea dialogului intercultural. Datorită populației lor adesea eterogene, orașele și regiunile sunt, pe baza experiențelor lor directe, într-o poziție deosebit de bună să sprijine dialogul intercultural și interreligios;

46. subliniază importanța pentru integrarea europeană a activităților culturale regionale, care joacă un rol de punte cu ținuturile de origine situate în statele riverane Dunării;

47. menționează importanța dezvoltării de parteneriate între orașe, ca de exemplu rețeaua DonauHanse, deoarece acestea reprezintă o acțiune importantă pentru realizarea moto-ului european „Unitate în diversitate” prin participarea directă a cetățenilor din Uniunea Europeană. Dialogul reciproc contribuie nu doar la eliminarea prejudecăților interculturale, ci constituie și cadrul coeziunii sociale și economice și al dezvoltării durabile, promovând astfel punerea în aplicare a obiectivelor Strategiei de la Lisabona;

48. menționează că instituții precum Academia Europeană a Dunării, Universitatea Andrassy Gyula din Budapesta sau Institutul pentru Regiunea Dunării și Europa Centrală pot juca un rol important prin combinarea potențialelor existente și atragerea unor noi grupuri-țintă;

⁽¹⁰⁾ Convenția privind regimul navigației pe Dunăre, încheiată la Belgrad la 18 august 1948.

Munca, sănătatea și domeniul social

49. profită de prilejul Anului european pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale (2010) și al Anului european al voluntariatului (2011) pentru a atrage atenția asupra faptului că dezvoltarea socială a regiunii Dunării trebuie să însoțească în mod inevitabil dezvoltarea economică, pentru a ancora în societate convingerea că UE prezintă avantaje pentru toți cetățenii;

50. mulțumește tuturor actorilor care cultivă schimburile de experiență cu organizațiile guvernamentale și neguvernamentale în regiunea Dunării pentru a accelera dezvoltarea din domeniile social și al sănătății și solicită acestora să își continue sprijinul la toate nivelurile;

O regiune unică eligibilă pentru programele europene

51. constată că, în contextul globalizării și ținând seama de aplicarea obiectivelor Strategiei de la Lisabona, un rol din ce în ce mai important îi revine dezvoltării unor regiuni competitive și orientate spre viitor;

52. atrage atenția asupra faptului că în prezent, în cursul perspectivei financiare 2007-2013, regiunea Dunării este divizată în două regiuni transnaționale eligibile pentru programele europene, care în parte se suprapun: regiunea UE Europa Centrală și regiunea UE Europa de Sud-Est. Separația spațiului central și sud-est-european, care anterior fusese considerat unitar, de la Marea Baltică la Marea Egee (CADSES), poate avea, în special în regiunea Dunării, efecte contraproductive durabile asupra coeziunii teritoriale, sociale și economice. Având în vedere importanța geografică și cultural-istorică a regiunii Dunării, în special pentru coeziunea dintre Europa de Est și de Vest, acesteia îi revine o dimensiune spațială politico-strategică specială. Datorită importanței sale geopolitice, cea mai bună soluție ar fi crearea unui spațiu de cooperare autonom;

53. constată că, din acest motiv, regiunea Dunării ar trebui considerată drept o *unică* regiune transnațională eligibilă pentru programele europene, în vederea exploatarei depline a potențialului său economic, social, ecologic și cultural. O unică regiune eligibilă pentru programele europene ar asigura că:

- în special în domeniile politice strategice infrastructură, căi fluviale, protecția împotriva inundațiilor, energie și securitate energetică, economie durabilă, precum și politica de mediu, posibilitățile acestui spațiu sunt utilizate eficient,
- potențialul economic comun poate fi exploatat pe deplin și în mod durabil,
- poate fi continuată cooperarea la nivel național, regional și local,

— regiunea Dunării poate fi înțeleasă ca o moștenire culturală, naturală și istorică comună a întregii Europe;

54. solicită instituțiilor europene să considere regiunea Dunării în cursul următoarei perspective financiare ca pe o unică regiune transnațională eligibilă pentru programele europene. Instrumentele IPA și IEVP reprezintă măsuri flexibile pentru integrarea deplină a statelor candidate, a celor potențial candidate, precum

și a țărilor terțe în regiunea de ansamblu eligibilă pentru programele europene. Extinderea în continuare a acestui sprijin este în beneficiul unei dezvoltări coerente a regiunii Dunării. În acest context, se sugerează examinarea posibilității de a consolida competența Comisiei pentru instrumentele de sprijinire FEDER, IPA și IEVP și pentru programele din cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană și de a o plasa sub un serviciu unic al acesteia.

Bruxelles, 7 octombrie 2009

Președintele
Comitetului Regiunilor
Luc VAN DEN BRANDE
